

Від упорядників

Цю книжку хочемо розпочати з повідомлення про те, що на 19-й сесії Міжнародного комітету ЮНЕСКО 5 грудня 2024 року в Парагваї було оголошено, що номінацію від України «Програма охорони кобзарсько-лірницької традиції» внесено до Реєстру належних практик з охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Цьому передувала наполеглива багаторічна праця дослідників кобзарського мистецтва, його популяризаторів, окремих виконавців – кобзарів, лірників, бандуристів, творчих колективів бандуристів: дуетів, тріо, квартетів, ансамблів, капел бандуристів.

Серед таких особистостей варто відзначити діяльність нашого батька, Заслуженого працівника культури України, автора низки книжок про кобзарство Богдана Михайловича Жеплинського. Працюючи над матеріалами з його архіву, автори виявили приватні матеріали, зокрема вирізки з тогочасних газет з інформаційними повідомленнями про діяльність капели бандуристів Львівського політехнічного інституту в 1949–1950 роках. Саме вони і стали основою для написання цієї книжки.

Видання виходить друком у час відзначення 75-річчя діяльності ансамблю-капели бандуристів Національного університету «Львівська політехніка». Книжка складається з окремих розділів та статей, які ілюструють історичний шлях становлення капели бандуристів.

Описуючи події, пов'язані зі створенням і діяльністю капели, та фіксуєючи хроніку її творчого життя, автори-упорядники змушені залишити маркери радянської доби. Згадки, назви чи фото – свідчення засилля ворожої ідеології і того, в яких складних умовах капелани змогли давати життя мелодіям української бандури.

Ініціатором цього видання є керівник сучасної капели бандуристів «Заспів» Львівської політехніки Христина Романівна Залуцька. Її задум підтримав колишній староста капели бандуристів у 1949–1950 рр., Заслужений працівник культури України Богдан Михайлович Жеплинський та упорядники цієї книжки: колишній керівник Народного ансамблю пісні і музики «Заспів» Національного університету «Львівська політехніка» о. Тарас Богданович Жеплинський, колишня учасниця капели бандуристів «Заспів» Дарія Богданівна Ковальчук (дів. Жеплинська) та учасник капели бандуристів «Заспів» і народного ансамблю пісні і музики, доцент Львівської політехніки Зенон Іванович Боровець.

Автори нарисів та статей книжки – колишні керівники та учасники капел. Через їхнє світосприйняття перед читачем постає епоха післявоєнного Львівського політехнічного інституту, життя студентів та викладачів цього вищого навчального закладу, зокрема їхнє пильне навчання та дозвілля (захоплення, розваги, екскурсії).

У 1949 році студенти об'єдналися в ансамбль бандуристів, виступали на численних сценах, побували на гастролях у Москві. В окремих нарисах постає творча біографія першого керівника капели бандуристів Львівського політехнічного інституту Олега Гасюка. І жахливі сталінські репресії, яких зазнавали передові національно свідомі студенти Львівської політехніки. Хоч перша капела бандуристів проіснувала всього два роки, однак залишила вагомий слід у національному вихованні тодішньої студентської молоді. Учасники та керівники капели бандуристів за свідоме національне спрямування своєї діяльності піддавалися репресіям сталінської репресивної машини. Але не замовкла пісня в устах бандуристів та музика на струнах бандур.

У 80-х роках минулого століття стараннями керівника Богдана Михайловича Жеплинського відновила свою діяльність капела бандуристів у Львівській політехніці. Її назвали «Заспів». Музиканти виступали на фестивалях «Весна Політехніки», перед студентами в гуртожитках інституту, військовими та працівниками села.

А далі справу батька продовжив доцент хіміко-технологічного факультету Національного університету «Львівська політехніка» о. Тарас Богданович Жеплинський, створивши в університеті народний ансамбль пісні та музики «Заспів». Ансамбль підтримував тісні контакти з українською діаспорою на теренах Польщі, не раз гастролював польськими землями, де живуть українці. І всюди його концерти супроводжувалися молодечим азартом, бадьорістю, скрізь лунали численні оплески.

Сучасною капелою бандуристів Львівської політехніки керує Христина Романівна Залуцька. Про творчі досягнення цього колективу читач зможе ознайомитися на сторінках цієї книжки.

Діяльність капел бандуристів охоплює дослідження історії їх створення, репертуар, творчі біографії учасників та керівників. Книжка проілюстрована численними фотографіями, грамотами, дипломами з архіву Б. Жеплинського та Х. Залуцької.

Автори висловлюють подяку Ректору Національного університету «Львівська політехніка» п. Н. Шаховській, членам Вченої ради Львівської політехніки та членам Вченої ради Інституту народознавства Національної академії наук України за сприяння виданню цієї монографії.

Автори висловлюють подяку всім, хто допомагав у пошуках матеріалів для цієї книжки, зокрема п. Тетяні Шаленко, п. Роксолані Гавалюк за надані світлини для друку, п. Роману Турчаку за допомогу у пошуках друкованих статей про першу капелу бандуристів у газеті «Червоний штандар» 1949 р. у Львівській науковій бібліотеці імені В. Стефаніка (відділ періодики).

Особлива вдячність технічному редактору книжки Ірині Семенко за наполегливість, старанність, уважність до окремих деталей під час роботи з макетом видання.

о. Т. Б. Жеплинський, Д. Б. Ковальчук